P9_TA(2023)0059

Tillgång till gödselmedel i EU

Europaparlamentets resolution av den 16 februari 2023 om kommissionens meddelande om att säkerställa tillgång till gödselmedel till överkomliga priser (2022/2982(RSP))

(2023/C 283/12)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

— med beaktande av kommissionens meddelande av den 9 november 2022 *Säkerställa tillgång till gödselmedel till överkomliga priser* (COM(2022)0590),

— med beaktande av sin resolution av den 24 mars 2022 om behovet av en brådskande EU-handlingsplan för att trygga livsmedelsförsörjningen inom och utanför EU efter Rysslands invasion av Ukraina ([1]),

— med beaktande av sin resolution av den 20 oktober 2021 om från jord till bord-strategin för ett rättvisare, hälsosammare och miljövänligare livsmedelssystem ([2]),

— med beaktande av sin resolution av den 10 februari 2021 om den nya handlingsplanen för den cirkulära ekonomin ([3]),

— med beaktande av kommissionens meddelande om en tillfällig krisram för statliga stödåtgärder till stöd för ekonomin efter Rysslands aggression mot Ukraina ([4]),

— med beaktande av kommissionens meddelande av den 23 mars 2022 *Säkra livsmedelsförsörjningen och stärka motståndskraften i livsmedelssystemen* COM(2022)0133),

— med beaktande av kommissionens meddelande av den 20 juli 2022 *Spara gas för en trygg vinter* (COM(2022)0360),

— med beaktande av kommissionens meddelande av den 20 maj 2020 *Från jord till bord-strategin för ett rättvisare, hälsosammare och miljövänligare livsmedelssystem* (COM(2020)0381),

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 av den 2 december 2021 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som ska upprättas av medlemsstaterna inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu), och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013 ([5]),

— med beaktande av rådets förordning (EU) 2022/1854 av den 6 oktober 2022 om en krisintervention för att komma till rätta med de höga energipriserna ([6]),

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1009 av den 5 juni 2019 om fastställande av bestämmelser om tillhandahållande på marknaden av EU-gödselprodukter och om ändring av förordningarna (EG) nr 1069/2009 och (EG) nr 1107/2009 samt om upphävande av förordning (EG) nr 2003/2003 ([7]),

([1]) EUT C 361, 20.9.2022, s. 2.
([2]) EUT C 184, 5.5.2022, s. 2.
([3]) EUT C 465, 17.11.2021, s. 11.
([4]) EUT C 426, 9.11.2022, s. 1.
([5]) EUT L 435, 6.12.2021, s. 1.
([6]) EUT L 261 I, 7.10.2022, s. 1.
([7]) EUT L 170, 25.6.2019, s. 1.

Torsdagen, 16 februari 2023

— med beaktande av rådets direktiv 91/676/EEG av den 12 december 1991 om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket ([8]) (nitratdirektivet),

— med beaktande av arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar av den 4 januari 2023 *Drivers of food security* (SWD(2023)0004),

— med beaktande av publikationen av gemensamma forskningscentrumet *Technical proposals for the safe use of processed manure above the threshold established for Nitrate Vulnerable Zones by the Nitrates Directive (91/676/EEC)* ([9]),

— med beaktande av frågan till kommissionen om kommissionens meddelande Säkerställa tillgång till gödselmedel till överkomliga priser (O-000001/2023 – B9-0010/2023),

— med beaktande av artiklarna 136.5 och 132.2 i arbetsordningen,

— med beaktande av förslaget till resolution från utskottet för jordbruk och landsbygdens utveckling, och av följande skäl:

A. Gödselmedel och hantering av näringsämnen är avgörande för att säkerställa tillräcklig och kvalitativ livsmedelsproduktion och spelar en avgörande roll för den globala livsmedelstryggheten. Dagens brist på gödselmedel kan påverka morgondagens grödor.

B. Produktionen av och kostnaden för mineralgödselmedel är i hög grad beroende av tillgängligheten och överkomligheten för naturgas och står för upp till 2,1 % av de globala växthusgasutsläppen ([10]). Produktion av gödselmedelskomponenter som kväve och ammoniak kräver stora mängder naturgas. Gas står för omkring 80 % av produktionskostnaderna för gödselmedel.

C. Planetens gränser för de biogeokemiska flödena av kvävecykeln (3,3 gånger) och fosforcykeln (2 gånger) har överskridits i EU ([11]).

D. Till följd av Ryska federationens olagliga invasion av Ukraina den 24 februari 2022 hotar en global mineralgödselmedelskris och energikris den globala livsmedelstryggheten och driver upp livsmedelspriserna, vilket potentiellt kan få en djupgående inverkan på världens mest sårbara befolkningar som är starkt beroende av tillgång till näringsrika livsmedel till överkomliga priser.

E. Historiskt sett har en stor del av den naturgas som används för att tillverka gödselmedel i EU kommit från Ryska federationen. Ryska federationen är världens största leverantör av gödselmedel och deras huvudkomponenter. Ryssland har missbrukat sin dominans när det gäller gasleveranser och gödselmedel som ett politiskt vapen. Den fortsatt höga användningen av mineralgödselmedel riskerar att ge bränsle åt de ryska krigsinsatserna och stödja andra autokratiska regimer.

F. Inflationen har en stor inverkan på den europeiska jordbrukssektorn, särskilt genom den hårda press som den sätter på den nuvarande budgeten för den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP).

([8]) EGT L 375, 31.12.1991, s. 1.
([9]) Huygens, D., Orveillon, G., Lugato, E., Tavazzi, S., Comero, S., Jones, A., Gawlik, B. och Saveyn, H., *Technical proposals for the safe use of processed manure above the threshold established for Nitrate Vulnerable Zones by the Nitrates Directive (91/676/EEC)*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2020.
([10]) https://www.nature.com/articles/s41598-022-18773-w
([11]) https://commission.europa.eu/publications/analysis-main-drivers-food-security_en, s. 26.

G. Ett stort antal europeiska tillverkare av mineralgödselmedel har minskat sin verksamhet eller helt upphört med sin produktion, i hög grad till följd av de ökade kostnaderna för naturgas, men också till följd av beskattning och konkurrens från mindre byråkratiska länder, vilket leder till brister, prisökningar på gödselmedel och lägre avkastning till följd av jordbrukarnas oförmåga att få tillgång till de gödselmedel som de behöver för att uppfylla sina produktionskrav och i slutändan påverkar tillgång till livsmedel till rimliga priser.

H. De största gödseltillverkarna i världen har gjort rekordvinster ([12]).

I. Jordbrukarna står nu inför frågan om hur mycket de kan riskera i sina sådd- och produktionsbeslut, eller till och med beslutet att helt upphöra med sin jordbruksverksamhet, eftersom priserna på gödselmedel har varit mycket instabila och har under de senaste två åren stigit till nivåer som aldrig tidigare har setts i Europa, vilket påverkar jordbrukarnas inkomster och till och med jordbruksdriften. Tillgången till råvaror för produktion av gödselmedel garanteras inte, vilket kan orsaka brister för jordbruk under odlingssäsongen.

J. De ökade kostnaderna för insatsvaror för jordbruk har varit en viktig orsak till de höga livsmedelspriserna under de senaste två åren. De nuvarande förväntade framtida priserna på spannmålsgrödor för skörden 2023 kanske inte återspeglar de nuvarande kostnaderna för insatsvaror och avkastningen kan därför bli lägre än produktionskostnaden. I vissa medlemsstater, särskilt i närheten av kriget i Ukraina, har det redan förekommit att försäljningspriset inte täckt produktionskostnaderna. Till följd av investeringar i gödselmedel medan priserna är höga står jordbrukarna inför en risk på grund av möjligheten att priserna på gödselmedel sjunker avsevärt på kort sikt.

K. På grund av de ökade likviditetskraven och volatiliteten på marknaden för gödselmedel är många små handlare inte i stånd att ta risken att ge sig in på marknaden, vilket minskar konkurrenskraften. Kommissionen bör vidta åtgärder för att minska denna risk, i syfte att möjliggöra ökad konkurrens.

L. Från jord till bord-strategin för ett rättvisare, hälsosammare och miljövänligare livsmedelssystem har satt målet att minska förlusten av näringsämnen med minst 50 % och samtidigt säkerställa att markens bördighet inte försämras. I sin resolution av den 20 oktober 2021 om strategin välkomnade parlamentet detta mål och insisterade också på behovet av att säkerställa att markens bördighet inte försämras. Uppnåendet av detta mål kommer att minska användningen av gödselmedel med minst 20 % fram till 2030.

M. Den nuvarande krisen när det gäller tillgången på mineralgödselmedel understryker den grundläggande roll som boskap spelar för balansen i det europeiska jordbruket när det gäller att upprätthålla växtodling genom att ersätta och komplettera mineralgödselmedel. Det finns fortfarande många källor till organiska näringsämnen som för närvarande inte utnyttjas fullt ut, såsom stallgödsel, rötrester, frass och avloppsslam. Bearbetning av organiska näringsämnen till organiska gödselprodukter kan spela en viktig roll för att uppnå målen i från jord till bord-strategin och unionens klimatmål.

N. Enligt den kombinerade indikatorn för torka har 47 % av Europa befunnit sig i varningsläge för allvarlig torka, inklusive de första tio dagarna i augusti 2022, och 17 % i beredskapsläge. Regionerna som drabbades av torka under våren 2022 är de regioner där förhållandena har försämrats mest ([13]).

O. Genomförandet av återvunnet kväve från gödsel (RENURE) som en del av gödselhanteringssystemen möjliggör en utveckling mot en mer cirkulär ekonomi och ökad resurseffektivitet i EU:s livsmedelssystem.

P. Kommissionens eget gemensamma forskningscentrum har utarbetat kriterier för säker användning av bearbetad gödsel över det tröskelvärde som fastställts för nitratkänsliga områden enligt nitratdirektivet.

([12]) https://grain.org/system/articles/pdfs/000/006/903/original/The%20Fertiliser%20Trap%20English%20%20Embargoed%208th%20November%202022.pdf?16678 38216

([13]) https://edo.jrc.ec.europa.eu/documents/news/GDO-EDODroughtNews202208 _Europe.pdf

Torsdagen, 16 februari 2023

1. Europaparlamentet betonar den rapporterade prisökningen för kvävegödselmedel med 149 % i september 2022 och välkomnar kommissionens meddelande om gödselmedel och dess ambition att säkerställa tillgång till gödselmedel till överkomliga och rimliga priser för att säkerställa motståndskraften hos EU:s jordbrukssektor.

2. Europaparlamentet understryker att tillgången till alla typer av gödselmedel och gödselmedelsproduktion är avgörande för livsmedelsförsörjningen till EU:s medborgare och för global livsmedelstrygghet, samt för att säkerställa jordens bördighet och undvika markförsämring. Parlamentet noterar att gödselmedelsproduktionen också är viktig för produktionen av AdBlue för transportsektorn och av koldioxid för livsmedelsindustrin. Parlamentet är oroat över den aldrig tidigare skådade prisökningen av kvävegödselmedel, för vilken höga naturgaspriser och avbruten tillgång till gasförsörjning också har varit en bidragande faktor, och betonar att detta kan ha en betydande inverkan på kostnaderna för jordbruksproduktionen och konkurrenskraften inom EU:s jordbrukssektor.

3. Europaparlamentet betonar att den begränsade tillgången på gödselmedel 2022 har lett till att de kvarvarande gödselmedelsreserverna i marken har uttömts, vilket skulle kunna ha en betydande inverkan på den europeiska livsmedelsproduktionen 2023.

4. Europaparlamentet anser att de åtgärder som kommissionen anger i sitt meddelande är en bra början, särskilt som ett omedelbart svar på gödselmedelskrisen, men dessa åtgärder är fortfarande långt ifrån tillräckliga för att ta itu med snedvridningarna på marknaderna för gödselmedel och för att säkerställa långsiktigt strategiskt oberoende när det gäller gödselmedel. Parlamentet uppmanar kommissionen att utarbeta en långsiktig EU-strategi för gödselmedel och att lägga fram en långsiktig och hållbar EU-strategi för näringsämnen i marken senast i juni 2023. Parlamentet efterlyser att omedelbara övergripande åtgärder ska vidtas för att undvika nya beroendeförhållanden när det gäller importerade gödselmedel eller import av energi och energibärare, samt för att säkerställa global livsmedelstrygghet genom att främja hållbar livsmedelsproduktion som respekterar miljön och är anpassad till klimatförändringarna, samtidigt som hänsyn tas till det regionala, europeiska och globala ekonomiska och sociala sammanhanget.

5. Europaparlamentet betonar att det krävs långsiktiga lösningar som genomförs på EU-nivå, särskilt för att undvika ekonomiska snedvridningar mellan medlemsstaternas jordbrukssektorer.

6. Europaparlamentet påminner om att även kortsiktig otillgänglighet eller brist på gödselmedel till överkomliga priser kan äventyra odlingen av grödor i rätt tid, vilket har negativ inverkan på jordbrukarnas inkomster. Parlamentet påminner vidare om att detta kan bidra till osäker livsmedelsförsörjning.

7. Europaparlamentet betonar den effekt som de ökade kostnaderna för insatsvaror har på EU:s jordbruk och lyfter fram att jordbrukare från andra regioner såsom Ryssland och Sydamerika har tillgång till betydligt billigare gödselmedel, vilket undergräver konkurrenskraften hos EU:s jordbrukare.

Åtgärder på kort sikt

8. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och kommissionen att överväga att utnyttja jordbruksreserven för budgetåret 2023 för att ge omedelbart stöd till jordbrukarna mot de exponentiellt stigande priserna på gödselmedel och den åtföljande ökningen av produktionskostnaderna.

9. Europaparlamentet betonar dock att användningen av krisreserven inte är ett tillräckligt ekonomiskt svar för att ta itu med utmaningarna och att det krävs ett mer kraftfullt svar för att hantera den nuvarande krisen. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att säkerställa stöd till jordbrukare tills marknaden stabiliseras och alternativ till mineralgödselmedel blir tillgängliga. Parlamentet konstaterar att successiva minskningar av budgeten för den gemensamma jordbrukspolitiken tillsammans med inflationstrycket ytterligare har minskat lönsamheten för EU:s jordbrukare.

10. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att i detta sammanhang prioritera fortsatt och oavbruten tillgång till naturgas och el till överkomliga priser för produktion av gödselmedel och tillhörande produktion av AdBlue och koldioxid i sina nationella krisplaner, i syfte att säkerställa långsiktig livsmedelstrygghet, konkurrenskraft på den globala marknaden och en fungerande transportsektor.

11. Europaparlamentet befarar att stödet till jordbrukare och producenter av gödselmedel genom den tillfälliga krisramen för statligt stöd kan utgöra en risk för åternationalisering, fragmentering och konkurrens mellan olika marknader och mellan enskilda jordbrukare. Parlamentet betonar att gemensamma åtgärder måste främjas och understryker behovet av lika villkor och rättvis fördelning av utbudet i unionen.

12. Europaparlamentet påminner i detta sammanhang om att halvtidsöversynen av den fleråriga budgetramen skulle kunna göra det möjligt att stärka GJP-budgeten och ta hänsyn till den allvarliga inverkan som inflationen har haft på insatskostnader och jordbruksinkomster. Parlamentet uppmuntrar EU att söka alternativa finansieringskällor utanför den gemensamma jordbrukspolitiken, att utveckla relevanta åtgärder för att säkerställa att gödselmedel är tillgängliga till ett överkomligt pris i EU och att minska de ekonomiska effekterna av underskottet av gödselmedel.

13. Europaparlamentet påminner medlemsstaterna om möjligheten att inom ramen för sina strategiska planer inom GJP utveckla särskilda miljösystem för att främja organisk gödsling eller en större utveckling av optimala pH-nivåer i marken, vilket skulle kräva mindre användning av gödselmedel och resultera i ett maximalt utnyttjande av begränsade tillgångar, eller sektoriella insatser i kapitlet ”andra sektorer”, vilket bland annat kan inbegripa åtgärder för att stimulera utvecklingen av alternativ till mineralgödsling, för att stödja gemensamma och samarbetsinriktade strategier för bristscenarier, och för att tillämpa innovation och teknik för att minska användningen av gödselmedel.

14. Europaparlamentet erkänner och ger differentierat stöd till den roll som jordbruksbaserade livsmedelskooperativ spelar på grund av deras logistiska, organisatoriska och ekonomiska kapacitet att främja lokala projekt för framställning av gödselmedel, både från boskap och alternativ till fossilbränslebaserade gödselmedel.

15. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att stödja medlemsstaterna i arbetet med att hitta lösningar för en effektiv användning av de strategiska planerna inom GJP för att bidra till att hantera situationen när det gäller gödselmedel. Parlamentet uppmuntrar medlemsstaterna att vid behov se över sina nationella strategiska planer inom GJP för att täppa till luckor i syfte att optimera och minska användningen av gödselmedel och näringsförluster, ge incitament till att ersätta och komplettera mineralgödselmedel med näringsämnen från organiska källor och påskynda lämpliga gödslingsåtgärder för att säkerställa jordens bördighet och optimal avkastning, samtidigt som man förhindrar koldioxidläckage i regioner med lägre produktionsstandarder. Parlamentet betonar att dessa ändringar bör göras i god tid, förutsatt att produktionens kvantitet och kvalitet inte minskas, och bör inte räknas som en ändring av deras nationella strategiska planer inom GJP, vilket endast är tillåtet en gång om året. Parlamentet betonar de tydliga fördelar som växelbruk med baljväxter kan erbjuda som en gödslingsåtgärd i detta sammanhang, med tanke på dess kapacitet för nitratfixering, vilket minskar behovet av gödselinsatser. Parlamentet uppmanar kommissionen att säkerställa att alla medlemsstater utnyttjar möjligheten för sina jordbrukare att använda fånggrödor inom ramen för god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden inom GJP.

16. Europaparlamentet uppmuntrar medlemsstaterna att fullt ut utnyttja potentialen i den nyligen antagna förordningen (EU) 2019/1009, som reviderade reglerna om tillhandahållande på marknaden av EU-gödselprodukter och möjliggör att EU:s inre marknad öppnas för organiska och bioavfallsbaserade gödselmedel genom att ge dem tillgång till CE-märkning.

17. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att uppdatera definitionen av stallgödsel i unionslagstiftningen genom att göra en tydlig åtskillnad mellan bearbetad och obearbetad gödsel för att på ett korrekt sätt reglera dem med beaktande av deras olika sammansättning och risker när det gäller förorening.

18. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att samla in vetenskapliga bevis om effekterna av fermenterad gödsel och andra bearbetade organiska näringsämnen när det gäller klimatfördelar och risken för vattenförorening. Parlamentet uppmanar kommissionen att utnyttja fördelarna för miljön med att använda fermenterad gödsel och andra bearbetade organiska näringsämnen om de är vetenskapligt bevisade, genom att främja användningen av dem och eventuellt anpassa lagstiftningen.

19. Europaparlamentet beklagar att meddelandet inte syftar till att underlätta användningen av organiska alternativ till kemiska gödselmedel, såsom återvunnet kväve från gödsel (RENURE), rötrester från biologiskt avfall som erhålls genom anaerob nedbrytning av stallgödsel, och andra effektiva och kontrollerade instrument, som kan användas både inom jordbruket och inom boskapssektorn, och begär att bilaga III till nitratdirektivet ändras i detta syfte, samtidigt som principerna om effektivitet och säkerhet upprätthålls. Parlamentet efterlyser under tiden, mot bakgrund av den rådande krisen, ett tillfälligt undantag eftersom RENURE-produkter och rötrester har potential att ersätta kemiska gödselmedel utan att det leder till ytterligare utsläpp, kväveförluster eller gödselproduktion. Parlamentet uppmanar kommissionen att utan ytterligare dröjsmål, och senast i sin kommande integrerade plan för hantering av näringsämnen, föreslå lagstiftningsåtgärder för att genomföra den rättsliga och säkra tillämpningen av de kriterier som tagits fram av gemensamma forskningscentrumet för att möjliggöra en säker användning av RENURE över de tröskelvärden som fastställts för nitratkänsliga områden enligt nitratdirektivet.

20. Europaparlamentet noterar att användningen av frass som gödselmedel kan spela en viktig roll för att tillgodose markens näringsbehov. Parlamentet uppmanar i detta avseende kommissionen att uppmuntra användningen av frass genom att avlägsna onödiga rättsliga och administrativa bördor så snart som möjligt.

21. Europaparlamentet betonar att varje försening i erkännandet av återanvändning av näringsämnen från bearbetad gödsel under samma förhållanden som kemiska gödselmedel skulle förlänga bristen på lika villkor för gödselprodukter med likvärdiga egenskaper.

22. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och rådet att förlänga det tillfälliga upphävandet av importtullar på alla mineralgödselmedel, med undantag för gödselmedel av ryskt eller belarusiskt ursprung, i syfte att öka jordbrukarnas tillgång till gödselmedel och därmed få en stabiliserande effekt på priserna, och att göra den europeiska marknaden mer dynamisk genom att förbättra logistiken och minska den administrativa bördan. Parlamentet understryker att EU inte bör ersätta det ena beroendeförhållandet med ett annat, denna gång med importerade gödselmedel, och bör heller inte äventyra övergången till en koldioxidsnål europeisk gödselmedelsindustri, vilket skulle leda till en betydande ökning av koldioxidutsläppen globalt och därmed hämma klimatmålen från Paris.

23. Europaparlamentet efterlyser inrättandet av en stödmekanism för näringsidkare för att hantera risken med att köpa gödselmedel i bulk. Parlamentet påpekar behovet av att säkerställa att näringsidkare kan komma in på marknaden med minskad risk genom ett system för terminsköp som skyddar dem från att bli ohållbart skuldsatta.

24. Europaparlamentet beklagar att kommissionen inte lade fram någon konsekvensbedömning av konsekvenserna av att minska förlusten av näringsämnen med minst 50 % fram till 2030 och efterlyser omedelbara åtgärder för att avhjälpa detta.

25. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att bedöma möjligheten att utarbeta regler för att inrätta en gemensam inköpsmekanism för gödselmedel på EU-nivå.

26. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och rådet att förbättra den europeiska gödselmedelsmarknadens funktion genom att minska dess logistiska flaskhalsar och säkerställa balans, särskilt när det gäller import, minska den administrativa bördan för import av och handel med gödselmedel och underlätta för distributörer och jordbrukare att köpa och lagra gödselmedel utanför säsongen.

27. Europaparlamentet erkänner handelsföretagens ökade likviditetsbehov och behovet av att göra finansiering tillgänglig genom Europeiska centralbanken för att underlätta upplåning och terminsköp av gödselmedel.

28. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att bygga strategiska allianser med tillförlitliga partner för att underlätta anskaffningen av gödselmedel på medellång sikt.

29. Europaparlamentet betonar att otillbörlig marknadspåverkan påverkar tillgången på gödselmedel och har potential att påverka terminsavtal för spannmål och foder, vilket leder till ytterligare inflation i livsmedelspriserna för konsumenterna.

Åtgärder på medellång och lång sikt

30. Europaparlamentet noterar att råvarorna för mineralgödselmedel, naturgas, fosfor och kalium till stor del har sitt ursprung utanför EU, ofta från autokratiska regimer, och att självförsörjning när det gäller mineralgödselmedel inte är realistiskt på kort eller ens medellång sikt. Parlamentet efterlyser därför större fokus på åtgärder på medellång och lång sikt, inbegripet investeringar och nya affärsmodeller, som minskar eller eliminerar potentiellt skadliga importberoenden och i synnerhet undviker att skapa nya sådana beroenden, ökar EU:s strategiska oberoende när det gäller gödselmedel, särskilt genom att minska koldioxidutsläppen och införa förnybara energikällor som används för produktion av gröna gödselmedel, genom att ge bättre tillgång på organiska gödselmedel och näringsämnen från återvunna avfallsflöden och öka jordbrukens cirkulation, vilket stärker motståndskraften hos EU:s jordbrukssektor.

31. Europaparlamentet konstaterar att EU:s nya mekanism för koldioxidjustering vid gränserna (CBAM) har det viktiga målet att förhindra koldioxidläckage, som bör kombineras med andra EU-mål såsom att säkerställa livsmedelstrygghet.

32. Europaparlamentet efterlyser omedelbara åtgärder, inbegripet att säkerställa lämpliga bestämmelser och finansiering, för att göra det möjligt för EU:s befintliga gödselmedelsindustri att effektivt och skyndsamt fasa ut fossila bränslen i produktionsprocesserna, i syfte att sätta stopp för beroendet av naturgas, samtidigt som EU:s jordbrukare får tillgång till förnybara, fossilfria och koldioxidsnåla gödselmedel.

33. Europaparlamentet noterar att rysk gas som används vid framställning av gödselmedel bidrar till finansieringen av kriget i Ukraina. Parlamentet efterlyser därför att tillräckliga resurser anslås så snart som möjligt för att få ett slut på beroendet av denna gas.

34. Europaparlamentet betonar behovet av att påskynda processen med att fasa ut fossila bränslen och öka hållbarheten och motståndskraften inom kvävegödselindustrin genom att använda fossilfri, koldioxidsnål och förnybar energi och återvunna näringsämnen för att producera gödselmedel, särskilt kväve från kompostering av gödsel, för att minska beroendet av naturgas. Parlamentet uppmanar i detta avseende kommissionen att lägga fram nya förslag för att främja utbyggnaden av små och medelstora biogasanläggningar för att producera gödselmedel och energi i hela Europa och med ett strategiskt regionalt fokus, i syfte att stödja jordbrukare i att skapa en hållbar värdekedja i EU, vilket kommer att minska EU:s beroende av tredjeländer. Parlamentet noterar att ökningen av antalet anläggningar för anaerob nedbrytning inom jordbruket, vars huvudsakliga strategiska syfte är produktion av biometan och rötrester, inte bör ske enbart på bekostnad av finansieringen av den gemensamma jordbrukspolitiken.

35. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att föreslå politiska åtgärder på medellång och lång sikt för att möjliggöra användningen av RENURE-produkter, genom att klassificera dem som ett substitut för kemiska gödselmedel på grundval av vetenskapliga kriterier, som en möjlighet för jordbrukare att minska sitt beroende av kemiska gödselmedel och öka cirkulariteten på jordbruksföretagen genom förädling av restprodukter såsom gödsel.

36. Europaparlamentet påpekar potentialen hos Europas havsbaserade vindkraft att generera el för vätgas- och ammoniakproduktion. Parlamentet uppmanar kommissionen att undersöka genomförbarheten av en integrerad modell för framställning av ammoniak, både som ett hållbart bränsle för sjötransporter och som en hållbar gödselmedelskälla.

37. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att lägga fram en konsekvensbedömning, med en omfattande analys av näringsämnesförsörjningen inom EU:s jordbruk från mineralgödselmedel, organiskt-mineraliskt gödselmedel och organiskt gödselmedel, med fokus på att säkerställa det långsiktiga målet om självförsörjning av näringsämnen.

38. Europaparlamentet betonar behovet av att utveckla framtidssäkrade terminaler för flytande naturgas för att underlätta hanteringen av både vätgas och ammoniak.

39. Europaparlamentet betonar behovet av att förbättra jordbrukarnas effektivitet när det gäller gödsling och användning av näringsämnen genom att stimulera hållbarhet och optimering, särskilt med hjälp av tillgång till skräddarsydd teknisk rådgivning, digitalisering, innovation och verktyg för precisionsjordbruk och hantering av näringsämnen som möjliggör förbättrade jordbruksmetoder, samt genom att prioritera och stödja agroekologiska metoder. Parlamentet insisterar på att det krävs en ekonomisk insats för att uppnå detta.

40. Europaparlamentet erkänner de framsteg som gjorts när det gäller att ersätta konstgödselmedel genom de utvecklade, moderna, agroekologiska metoder som används i det dagliga jordbruket på innovativa jordbruksföretag. Parlamentet efterlyser spridning av dessa metoder genom rådgivningstjänster, utbyten mellan jordbrukare och skolor.

41. Europaparlamentet efterlyser ett starkare fokus på den cirkulära ekonomin och agroekologin och därmed ett starkare forskningsfokus, inom ramen för EU:s forskningsprogram, på utvecklingen av innovationer, bland annat genom att påskynda användningen av RENURE och genom att stödja återupptäckt, spridning och delning, särskilt genom jordbruksskolor och rådgivningstjänster, av agroekologisk kunskap, agroekologiska metoder och innovationer, i syfte att utveckla nya gödselmedel eller andra alternativ och främja precisionsjordbruk.

42. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att samla in och dela information och erfarenheter från medlemsstaterna om metoder som optimering av användningen av gödselmedel, återvinning av näringsämnen samt användning av alternativa näringsämnen, samtidigt som man tar hänsyn till vad som står i vägen för dessa alternativ när användningen av dem ökar samt i detalj redogöra för hur dessa svårigheter kan övervinnas. Parlamentet uppmuntrar genomförandet och uppskalningen av verktyget för hantering av näringsämnen för ett hållbart jordbruk på medlemsstatsnivå för att förse EU:s jordbrukare med personliga och korrekta råd om hantering av näringsämnen, inbegripet behov av gödselmedel. Parlamentet stöder i detta avseende införandet av digitala verktyg för beslutsstöd, särskilt i kollektiva och samarbetsinriktade sammanhang, för att övervinna de begränsningar som en liten gårdsstorlek medför.

43. Europaparlamentet noterar den betydande möjligheten att minska unionens kollektiva beroende av kemiska gödselmedel genom en effektivare användning av organisk gödsel från boskap, kvävefixerande grödor såsom klöver och metoder för hantering av näringsämnen. Parlamentet uppmanar kommissionen att ekonomiskt stödja användningen och utvecklingen av dessa åtgärder.

44. Europaparlamentet erkänner att organisk gödsel från boskap är en avgörande del av övergången till mer hållbara livsmedelssystem och spelar en nyckelroll i många ekologiska jordbrukssystem.

45. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen att diversifiera källorna till gödselmedel och identifiera nya, och hållbart utöka befintliga, mineralfyndigheter i EU i syfte att minska beroendet av utländska marknader och stimulera ökad självförsörjning. Parlamentet betonar att EU på lång sikt måste utveckla tillgången på organiska gödselmedel och agroekologiska tekniker för att minska beroendet av kvävegödselmedel.

46. Europaparlamentet efterlyser ett snabbt antagande av lagstiftning om nya tekniker för växtförädling, särskilt nya genomiska tekniker, som kommer att öka skördeavkastningen utan att öka behovet av gödselmedel. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att stödja forskning om och utvecklingen av nya tekniker för växtförädling, inbegripet nya genomiska tekniker.

47. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att genomföra en översyn av all nedlagd produktionskapacitet för gödselmedel i EU och att fastställa var ytterligare produktionskapacitet kan vara möjlig.

48. Europaparlamentet stöder tillverkningen av gröna gödselmedel med hjälp av lokala resurser och förnybar energi, såsom grön ammoniak.

49. Europaparlamentet förespråkar användningen av baljväxter, utan att målet om livsmedelstrygghet äventyras, för att bevara och förbättra markkvaliteten, och efterlyser ökad odling av baljväxter på EU-nivå för att öka den biologiska mångfalden och kvävefixeringen. Parlamentet uppmanar kommissionen att i sinom tid lägga fram en europeisk proteinstrategi, med ett starkt fokus på baljväxter för förbättrade jordbruksmetoder.

50. Europaparlamentet betonar behovet av att stödja jord- och spårämnestester på gårdsnivå. Parlamentet betonar att sådan kunskap gör det möjligt för jordbrukare att planera effektivare gödslings-, odlings- och markförvaltningsåtgärder samt att tillhandahålla grunden för ett program för hållbart växelbruk. Parlamentet uppmanar kommissionen att inrätta ett initiativ för att ”testa marken utan kostnad”, i enlighet med EU:s markstrategi för 2030, och för tekniskt och ekonomiskt stöd i form av ett miljösystem eller en åtgärd inom andra pelaren.

51. Europaparlamentet betonar växelbrukets betydelse för jordens bördighet.

52. Europaparlamentet betonar behovet av ytterligare ekonomiskt stöd till jordbrukare när de använder kalkning och klöver- och blandvallar för att hjälpa till att ta itu med vårt kollektiva beroende av gödselmedel och uppfylla målen i från jord till bord-strategin.

53. Europaparlamentet uppmuntrar till ökad användning av växtbiostimulanter för att optimera gödslingen genom att förbättra näringsupptaget och effektiviteten, stärka växtodlingarnas tolerans mot abiotisk stress orsakad av konsekvenserna av klimatförändringarna, såsom torka och extrema temperaturer, och förbättra deras prestanda. Parlamentet uppmanar i detta avseende kommissionen att investera i den expertis och det antal experter som står till förfogande för europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och för att förbättra hastigheten med vilken nya växtbiostimulanter kan bedömas och godkännas.

54. Europaparlamentet erkänner att ekologiskt jordbruk är mindre utsatt för prisökningar, men i väntan på övergången till användningen av hållbara typer av gödselmedel måste gödselindustrin i EU ha tillgång till nödvändig import, inklusive gas, för att producera gödselmedel inom EU och för att se till att utsikterna för EU:s skördar inte äventyras. Parlamentet uppmanar kommissionen att påskynda de åtgärder som anges i sitt meddelande för att ta itu med de risker och sårbarheter som identifierats genom den europeiska mekanismen för beredskap och insatser vid livsmedelsförsörjningskriser.

55. Europaparlamentet uppmuntrar dessutom användning av kompost och andra jordförbättringsmedel för att förbättra markhälsan och gödslingen, samtidigt som det bidrar till kampen mot torka, med beaktande av dessa produkters vattenlagrande egenskaper.

56. Europaparlamentet påpekar att dikväveoxid utgör en betydande del av EU:s jordbruksutsläpp och efterlyser därför användning och prioritering av gödselmedel utan utsläpp av dikväveoxid.

57. Europaparlamentet välkomnar kommissionens tillkännagivande av en integrerad plan för hantering av näringsämnen. Parlamentet förespråkar erkännande av vikten av en balanserad växtnäring för hälsosam mark och livsmedelsproduktion och en opartisk sökning efter alternativa näringsrika sidoströmmar och energikällor, vilka främjar användningen av allt säkert biologiskt avfall och alla animaliska biprodukter. Parlamentet betonar att integrerad plan för hantering av näringsämnen bör fokusera på att förbättra effektiviteten i användningen av näringsämnen, uppmuntra utvecklingen av gröna gödselmedel och optimera användningen av oorganiskt och organiskt gödselmedel genom precisionsjordbruk, planering av näringsämneshantering och förbättrad lagring och transport, samtidigt som man inte lägger onödiga ytterligare bördor på jordbrukarna och till fullo respekterar de lagstadgade gränserna och vidtar försiktighetsåtgärder mot antimikrobiell resistens.

58. Europaparlamentet konstaterar att mänskligt avfall för närvarande utgör ett av de största oslutna kretsloppen i näringsämnescykeln, eftersom näringsämnena från avloppsvatten oftast inte återförs till jordbruksmark. Parlamentet uppmanar kommissionen att ge ytterligare incitament till tekniker som bidrar till att återvinna näringsämnen från avloppsslam, bland annat genom att införa kriterier för när avfall upphör att vara avfall avseende material som kan återvinnas från avloppsreningsverk och genom att ta fram kriterier för säker användning av dem på jordbruksmark.

59. Europaparlamentet efterlyser att förekomsten av boskap på de flesta territorier ska bli ett långsiktigt mål för jordbrukspolitiken. Parlamentet anser att en mer enhetlig tillgång på organiska gödselmedel bör ingå i EU:s jordbruksstrategi.

60. Europaparlamentet efterlyser en analys av möjligheten till en utvidgning av den regionala flexibiliteten inom ramen för nitratdirektivet, med tanke på målet att minska föroreningarna. Parlamentet uppmanar kommissionen att överväga att anta regler om en balanserad kvävebudget per jordbruksföretag och undantag från gränsen på 170 kg kväve per hektar och år för organiska gödselmedel och motsvarande produkter, med beaktande av olika villkor i specifika medlemsstater och regioner med gynnsamma klimatförhållanden, samt med beaktande av en effektiv användning av gödselmedel, optimering av gödslingen, användning av biologiskt avfall och sekundära näringskällor samt användning av växtbiostimulanter.

61. Europaparlamentet uttrycker oro över bristen på insyn på marknaden för gödselmedel och förespråkar ytterligare åtgärder för att öka öppenheten och informationen till allmänheten, både på EU-nivå och global nivå, på denna marknad och när det gäller de råvaror som används för framställning av gödselmedel. Parlamentet uppmanar kommissionen att noga övervaka de globala gödseltillverkarnas överskjutande vinster och att vid behov undersöka kartellavtal och dominerande marknadspositioner, undersöka möjligheterna till beskattning av icke-planerade vinstökningar och lägga fram förslag i detta avseende för att bekämpa otillbörlig konkurrens. Parlamentet uppmanar kommissionen att inrätta ett marknadsobservatorium för övervakning av den internationella och inhemska tillgången och lagren av gödselmedel och att minska spekulationens inverkan på marknaden.

62. Europaparlamentet noterar att medianandelarna för energi och gödselmedel av de totala insatskostnaderna i EU:s medlemsstater och för olika år är 8 % respektive 6 %, men att kostnadsandelarna varierar avsevärt mellan länder och år ([14]). Parlamentet anser därför att det är både lägligt och lämpligt att påskynda processen för extern konvergens för att ge jordbrukarna i de medlemsstater där denna process ännu inte har slutförts möjlighet att hantera de nuvarande utmaningarna.

63. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att utarbeta en global strategi som syftar till att minska Ryska federationens dominerande roll på globala gödsel- och livsmedelsmarknader, särskilt i EU:s omedelbara grannskap, och betonar att världen behöver blir oberoende av rysk export, vilket skapar möjligheter för förnybara, fossilfria och koldioxidsnåla gödselmedel och livsmedel i EU:s grannskap och i världen.

64. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att ta hänsyn till de konsekvensstudier som genomförts av det gemensamma forskningscentrumet och som varnar för de negativa effekter på produktionen och livsmedelstryggheten som en begränsning av användningen av gödselmedel skulle kunna ha på kort sikt, utan att det finns några livskraftiga kommersiella alternativ för jordbrukarna.

o

o o

65. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till kommissionen och rådet.

([14]) https://commission.europa.eu/publications/analysis-main-drivers-food-security_en